

SCI-CONF.COM.UA

**DYNAMICS OF THE
DEVELOPMENT OF
WORLD SCIENCE**

**ABSTRACTS OF X INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 10-12, 2020**

**VANCOUVER
2020**

DYNAMICS OF THE DEVELOPMENT OF WORLD SCIENCE

Abstracts of X International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada

10-12 June 2020

Vancouver, Canada

2020

UDC 001.1

The 10th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (June 10-12, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. 848 p.

ISBN 978-1-4879-3791-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Dynamics of the development of world science. Abstracts of the 10th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: vancouver@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua/>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Perfect Publishing ®

©2020 Authors of the articles

**ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПРИ
НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ**

Лебеденко Ірина Леонідівна

старший викладач

Сенік Лілія Миколаївна

к.пед.н., доцент

Новосьолова Альона Костянтинівна

магістр, викладач

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя, Україна

Анотація. У даній статті розглядаються деякі можливі шляхи формування міжкультурної особистості при навчанні іноземних студентів-нефілологів. Особлива увага приділяється питанню проведення щорічної студентської конференції – її завданням, тематиці, значенні для успішного розвитку заданих якостей в учнів.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, навички та вміння міжкультурного спілкування, моральні цінності, концепт, невербальні засоби спілкування.

В даний час спостерігається значний інтерес фахівців різних напрямків до вивчення ряду аспектів міжкультурної комунікації. Він викликаний не тільки стрімким зростанням міжнародних контактів, в тому числі в сфері освіти, а й виникненням на цьому тлі конфліктів між нормами і цінностями різних культур.

Глобальні зміни в світі підготували перехід зарубіжної та вітчизняної комунікативної методики 80-х рр. ХХ століття на новий етап розвитку. В рамках лінгвокраїнознавства відбувся зсув інтересів в область культури носіїв різних мов, в навчанні іноземних мов (в тому числі російської / української

мови як іноземної) розробляються шляхи взаємного розвитку комунікативних, соціокультурних і когнітивних навичок і умінь студентів. Зусилля вчених і методистів спрямовані на пошук шляхів розвитку в процесі навчання особистості, здатної і готової брати участь в спілкуванні на міжкультурному рівні.

Умовою успішного формування міжкультурної особистості є як теоретична розробка широкого кола питань з проблеми, так і практичне впровадження результатів наукового пошуку в навчальний процес. В даний час, незважаючи на наявність численних різнопланових досліджень в області міжкультурної комунікації, не підготовлена достатня навчально-методична база для розвитку міжкультурної особистості. В умовах відсутності основних документів, що відображають нові тенденції і регламентують організаційні і змістовні аспекти навчання, а також дефіциту навчально-методичних матеріалів успішна реалізація ідей міжкультурної освіти багато в чому залежить від зусиль викладачів-практиків.

У світлі вищесказаного метою даної статті є розгляд деяких шляхів залучення міжкультурного аспекту в процес навчання іноземних студентів-нефілологів.

Навчання, що базується на міжкультурній парадигмі, передбачає значні зміни як у визначенні мети, так і в змісті навчання іноземним мовам. Метою навчання є розвиток бікультурної особистості, яка добре володіє своєю культурою, а також культурою носіїв мови, що вивчається. Першим етапом на шляху досягнення мети є отримання знань про те, як представники іншої культури використовують мову, про їхні соціокультурні особливості, цінності та інше. Спираючись на отримані знання, можливо рішення подальших навчальних завдань – формування навичок і умінь міжкультурного спілкування, а також зміна установок і оцінок по відношенню до представників чужої культури. Так, знайомство з інформацією про особливості чужої культури і зіставлення її з явищами рідної культури призводить студентів до розуміння важливого принципу: що всі культури – не добрі і не погані, просто вони різні. Усвідомлення цього факту допомагає у формуванні вміння не давати оцінок і

характеристик доти, поки не отримана необхідна інформація. Знання дозволяють шукати шляхи вирішення проблем за допомогою компромісу, сприяють розвитку міжкультурної чуйності, такту, терплячості. Формування цих якостей – процес тривалий і складний, проте вони важливі для досягнення взаєморозуміння в процесі міжкультурної комунікації. У тому випадку, якщо учень досягає здатності адекватно брати участь у спілкуванні з представниками іншої культури, це говорить про сформованість міжкультурної компетенції.

У пошуках оптимального рішення проблеми формування особистості і розвитку навичок і умінь міжкультурного спілкування викладачі використовують можливості як аудиторної роботи, так і позааудиторних заходів. Тематика, зміст матеріалу, що пред'являється на занятті, види і форми роботи з ним відрізняються різноманітністю. Так, великим пізнавальним потенціалом володіє знайомство з художніми творами російських і українських письменників, робота з фразеологізмами, з підготовчими навчальними матеріалами (тексти і завдання до них), що містять відомості про особливості характерів, комунікативних норм поведінки представників різних культур. Підготовлені викладачами тексти повинні відповідати певним вимогам, обов'язковим з яких є їх соціокультурна спрямованість. Вони також повинні відповідати мовним можливостям студентів, брати до уваги рідну культуру учнів, необхідно зняти всі лексико-граматичні труднощі. Наступна вимога – тексти повинні носити роз'яснюючий характер. Інформація в них повинна бути роз'яснена, аргументована, а не просто констатовано викладена. Це дозволить, по-перше, уникнути культурної інтерференції, і, по-друге, зробіть навчальний процес активним, заснованим на роботі думки, аналізі [2, с. 186]. Як відомо, саме робота думки, а не механічне запам'ятовування забезпечує міцне засвоєння матеріалу.

Одним з ефективних засобів розвитку міжкультурної особистості є робота з прислів'ями, оскільки в них яскраво проявляється національно-культурна семантика. Тому їх вивчення здійснюється на всіх етапах навчання. Відбір прислів'їв проводиться з урахуванням принципів методичної доцільності,

комунікативної і культурної значущості. Слід зазначити, що найбільш ефективним в іноземній аудиторії є розгляд прислів'їв в порівняльному плані. Робота будується наступним чином: після знайомства з лексикою, отримання інформації про значення прислів'їв студенти складають ситуації або діалоги з ними, намагаються знайти аналогічні прислів'я в рідній мові. Порівняння того, яким чином в двох мовах виражений досвід народу, вимагає від учнів активної розумової діяльності, сприяє емоційному сприйняттю матеріалу, що забезпечує його краще розуміння і запам'ятовування. Організована таким чином робота підвищує інтерес не тільки до вивчення мови, а й до цінностей носіїв чужої мови.

Чи не менше можливостей для знайомства з національними особливостями українського та інших народів являє позааудиторна робота. Так само як щорічне проведення олімпіади з російської мови, круглих столів, екскурсій по місту, на о. Хортиця, зустрічі з цікавими людьми, які дозволяють краще пізнати Запорізький край, познайомитися з його історичним минулим і сьогоденням.

Зупинимось докладніше на питанні про проведення щорічної студентської конференції, досвід проведення якої підтвердив доцільність введення цього виду діяльності в навчальну практику. Серед її учасників – студенти 1-3 курсів медичного та фармацевтичного факультету. Важливо, що вибір тем для доповідей, як правило, здійснюють студенти самостійно.

Роль викладача обмежується консультаціями, допомогою в мовному оформленні доповідей. Вражає різноманітність розглянутих питань. Першорядне значення при цьому приділяється тематиці, пов'язаній з культурою різних народів.

Культурні особливості – поняття ємне, в науці існують різні класифікації. На думку Г. Хофштеде, серцевиною, глибинним проявом кожної культури, найбільш прихованими від носіїв інших культур, є моральні цінності. До них відносять соціальні принципи, цілі, стандарти представників конкретної культури [3, с. 54]. У фокусі уваги учасників студентської конференції виявляються такі культурно-специфічні моральні цінності як національне

розуміння сутності людини і правила взаємовідносин між батькам і дітьми, чоловіками і жінками, ставлення людини до часу і до діяльності, специфіка етичних норм (вітання, прощання, вибачення та інше) в різних культурах; особливості національного характеру, особливості комунікативного стилю спілкування як відображення ціннісних орієнтацій народу; невербальні складові спілкування, національно-культурні невербальні лакуни. У багатьох доповідях ці питання розглядаються в порівняльному плані, що дозволяє простежити подібності та відмінності між культурами і «відкоригувати» свої оцінки по відношенню до «чужих» культур.

Наприклад, розгляд деяких особливостей комунікативної поведінки марокканців знімає його негативну оцінку. Так, при знайомстві у представників марокканської культури прийнято ставити питання про справи і сім'ю співрозмовника, навіть про доходи. Вважається нечемним уникати відповіді. Коротка ж відповідь на поставлені питання стане запорукою дружелюбного до вас ставлення. Для порівняння, відповідно зі слов'янськими нормами такі питання сприймаються як некоректні.

Зауважимо, що у марокканців і в мусульманському світі взагалі, діють особливі правила поведінки. Не прийнято відмовлятися від запрошення в гості, специфічні тонкощі: неприпустимі поспіх і нетерпіння, чай п'ють повільно, вдихаючи аромат, але не можна дути на нього. За столом прийнято похвалити господаря, його сім'ю, будинок і не торкатися заборонених для розмови тем (політика країни, джерела доходів, військові дії та інше). Ще одна принципова вимога – все потрібно робити тільки правою рукою – підносити подарунок, подавати чашку тощо. Знайомство студентів з такого роду інформацією веде до розуміння комунікативної поведінки інокультурного співрозмовника.

Не менш важливим для міжкультурного спілкування є невербальні засоби, які виконують інформативні і емоційно-оціночні функції. Жести, міміка, мова очей, звукові коди, мова дотиків і інше можуть багато про що сказати носію мови і бути невірно витлумачені інокультурним співрозмовником.

Наприклад, в нігерійській культурі про недовіру до інформації повідомляється коли піднімають голову вгору і відводять її в сторону. Навіть для того, щоб повідомити про своє більш високе становище в суспільстві, багатство, є жест: двома руками підняти над грудьми свою сорочку і опустити її вниз. Таким чином, розгляд невербальних засобів спілкування також є важливим для розуміння інокультурного співрозмовника і досягнення взаєморозуміння в міжкультурному спілкуванні.

Достатньо уваги в ході конференції приділяється розгляду інших питань, зокрема, концептів, які пов'язані з ключовими цінностями окремих культур. Передаючи істотні ознаки предмета, концепти містять також культурно-ціннісний компонент і метафоричний образ. Це дає можливість зрозуміти погляди людей, оцінки ситуацій, характерні для носіїв певної культури.

У доповідях учасників конференції широко представлена також інформація про найбільш важливі для різних культур ритуали (повсякденні культурні ритуали, різні свята, весілля, похорон тощо). Найчастіше підкріплена відеозйомка, вона виглядає переконливо, і добре запам'ятовується. Завершуючи розмову про щорічну студентську конференцію, хотілося б відзначити, що їх тематика з року в рік розширюється, завжди викликає жвавий інтерес і активність студентів.

У висновку слід сказати, що аудиторна та позааудиторна робота зі студентами-іноземцями, спрямована на розвиток міжкультурної особистості, знаходиться ще на стадії становлення. Тим не менш, вона важлива в пізнавальному і розвиваючому плані, оскільки учні дізнаються про моральні цінності інших культур, виявляють спільне та відмінне в них, вчаться розуміти і поважати чужу ментальність, спосіб життя, інші цінності.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Балыхина Т.М., Денисова А.А. Конфликтологическая компетентность как составляющая профиограммы преподавателя РКИ // Русский язык за рубежом. – 2006. - № 4. – С. 36-41.
2. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. 3-е издание, перераб. и доп. – М.: Академия. 2004. – С. 52-80
4. Молчанова Г.Г. Методы исследования в межкультурной коммуникации: символ как когнитивная память культуры // Вестник Московского университета. Сер 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2011. - № 1. – С. 7-23.
5. Потебня А.А. Эстетика и поэтика / А.А. Потебня. – М.: Искусство, 1985. – 614 с.
6. Gudykunst, W. D., Kim, Y. Y. (Eds) (1988). Theories in Intercultural Communication. – Newbury Park: Sage.